

УДК [32.019.52(438):355.01(470+571:477)]"1914/1922"
DOI: 10.33402/ukr.2023-38-15-30

Ігор СОЛЯР

*доктор історичних наук, професор
директор*

*Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0439-6957>
e-mail: i.soliar@ukr.net*

Олег МУРАВСЬКИЙ

*кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
вчений секретар*

*Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2776-5156>
e-mail: oleg-muravskiy@ukr.net*

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА У ВІЗІЇ ПОЛЬСЬКОГО ПОЛІТИКУМУ (БЕРЕЗЕНЬ 2014 РОКУ – ЛЮТИЙ 2022 РОКУ)

Розглянуто бачення польським політикумом російсько-української війни від часу окупації країною-агресором Кримського півострова (2014) до початку повномасштабного вторгнення на українські землі (2022). Відзначено, що в польському суспільстві впродовж досліджуваного періоду панували антиросійські настрої, що знайшло відображення у відповідних заявах польських політиків, документах центральних органів влади. Наголошено, що Республіка Польща послідовно підтримувала Україну в її прагненні повернути збройним або ж дипломатичним шляхом окуповані Російською Федерацією території, намагалася актуалізувати «українське питання» на міжнародній арені. Констатовано, що владна еліта Польщі здебільша вважала незаконну окупацію Криму, здійснену Російською Федерацією, серйозним викликом у сфері міжнародної безпеки та правового порядку, який гарантував територіальну цілісність і суверенітет усіх держав.

Зазначено, що політична еліта Польщі критикувала Росію за порушення безпекового середовища Європи, відверту зневагу до міжнародного права, а також закликала естаблішмент країни-агресора до поваги суверенітету інших держав. У суспільно-політичній думці Польщі простежено домінування ідеї зміцнення відносин України з Європейським Союзом та Північноатлантичним альянсом, пропагування тези необхідності запровадження жорстких економічних санкцій щодо Росії. Спостережено гостру критику польською владою неоімперської політики Російської Федерації, зокрема окупацію Кримського півострова та стимулювання сепаратизму у східних областях України. Виснувано, що впродовж 2014–2022 рр. побачили світ численні резолюції вищого законодавчого органу Польщі, заяви польських дипломатів тощо, у яких відзначено «кричуще порушення міжнародного

права» країною-агресором, що призвело до «загрози стабільності та безпеці в Європі».

Ключові слова: Польща, Україна, політична еліта, окупація, Російська Федерація, Кримський півострів, дипломатія, політичні партії.

Збройна агресія Російської Федерації (РФ) проти України, розпочата 2014 р., стала однією зі знакових геополітичних подій ХХІ ст., докорінно трансформувала безпекове середовище країн Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) і загалом змусила європейських політиків визначитися зі ставленням до країни-агресора. Не виняток і Республіка Польща (РП), яка, за словами польського дипломата Адама Ротфельда (Adam Rotfeld) й американського політолога Збігнева Бжезинського (Zbigniew Brzezinski), в 2010 р. започаткувала «перезавантаження» польсько-російських відносин без надмірного акценту на історичних конфліктах (Яковлева, 2013, с. 286).

Двостороннє потепління знайшло відображення також у доктринальних документах РП. Так, у документі під назвою «Пріоритети зовнішньої політики Польщі на 2012–2016 роки» було заплановано посилити польсько-російський діалог і «сконцентруватись на пошуку нових точок дотику» (Хилько, 2012, с. 1–5). Проте, незважаючи на цей факт, політична еліта Польщі, за винятком маргінальних політичних сил, консолідовано засудила агресію РФ проти України (2014). Українські аналітики справедливо зазначають, що, на відміну від деяких країн Західної і навіть Центральної Європи, Польща ніколи не мала жодних незручностей називати речі своїми іменами: Росія – безпосередній агресор; Крим – український; на Сході України – війна, спричинена/підтримувана Москвою; «Північний потік-2» – не економічний, а політичний проєкт і засіб гібридного впливу на Європу (Банахевич).

В українській та зарубіжній історіографії проблема ставлення польської еліти до російсько-української війни відображена здебільша в узагальнювальних наукових і науково-публіцистичних працях. Джерельну основу статті становлять документи центральних органів влади Польщі, матеріали періодичної преси, мемуарна література. Основна мета розвідки – проаналізувати ставлення польського політикуму до російсько-української війни 2014–2022 рр.

Політолог, професор Лодзького університету та голова Ради безпеки і оборони при Президентові Польщі Пшемислав Журавський вель Граєвський (Przemysław Żurawski vel Grajewski) зазначав, що «два українських Майдани 2004/2005 та 2013/2014 років об'єднували польську політичну еліту, надаючи їй спільну вищу ідею – підтримку Києва у боротьбі за незалежність від Москви» і саме тому в Польщі «немає значущих політичних сил, які б публічно наважилися поставити під сумнів цю мету як очевидний інтерес Польщі...» (Курносів).

РП, як і більшість країн-членів Організації Об'єднаних Націй (ООН) та інших міжнародних організацій, визнала інсценований окупантами фальсифікований т. зв. Кримський референдум¹ 2014 р. нелегітимним (Польща підтримує) та ініціювала дис-

¹ 16 березня 2014 р. у тимчасово окупованому Росією Криму і м. Севастопіль у супереч українському законодавству та законодавству Автономної Республіки (АР) Крим відбувся т. зв. референдум щодо статусу Криму (за силового тиску російських військових і воєнізованих «ополченців», а також за підтримки пропагандивих російських медіа). 18 березня 2014 р. підписано т. зв. «Договір про прийняття Республіки Крим до складу Російської Федерації».

кусію на тему можливої військової присутності сил Організації Північноатлантичного договору (НАТО) в Україні (Польща має ініціювати). «Польща вже зараз повинна розпочати двосторонні контакти з Україною, а також з партнерами по НАТО, аби обдумати можливу присутність військ Альянсу в Україні, бо це правдоподібно єдина і точно найміцніша сила, яка зможе затримати президента РФ Володимира Путіна», – зазначав заступник голови Європарламенту Ришард Чарнецький (Ryszard Czarnecki) (Польща має ініціювати).

У політичному середовищі країни активно обговорювали можливість загострення економічних санкцій проти Росії, а представники найбільшої в Польщі опозиційної партії «Закон та справедливість» («Prawo i Sprawiedliwość») у серпні 2014 р. закликали владу ініціювати відрахування Росії з Ради Європи й активніше діяти для її подальшої міжнародної ізоляції (Польська опозиція). Голова парламентської фракції цієї політичної партії Маріуш Блашчак (Mariusz Błaszczak) звинуватив польську владу в «пасивності стосовно України», звернувши увагу на те, що міністр закордонних справ Радослав Сікорський (Radosław Sikorski) не брав участі в переговорах глав Міністерств зовнішніх справ (МЗС) Німеччини, Франції, України та Росії у Берліні (Німеччина) (Польська опозиція). «Сьогодні роль моста між Україною та Євросоюзом перебирає Німеччина», – додав він, водночас зауваживши, що історія свідчить про те, що всі домовленості без участі поляків «погано закінчувалися для Польщі» (Польська опозиція). Політик закликав польську владу визнати «терористичними організаціями» сепаратистські утворення на Сході України, що дало би змогу офіційно зафіксувати факт співпраці РФ із незаконним збройним формуваннями т. зв. Луганською/Донецькою Народною Республікою (Л/ДНР) (Польська опозиція).

Розраховуючи на зближення Києва із Заходом та НАТО, Польща задекларувала участь у модернізації української армії. Президент країни Броніслав Коморовський (Bronisław Komorowski) зазначив, що Польща «братиме участь у процесі модернізації української оборонної системи відповідно до рішень НАТО, розраховуючи, що польська підтримка означатиме наближення України до стандартів і реальної співпраці з країнами Західного світу і НАТО» (Польща допоможе). На думку багатьох українських і польських аналітиків, тиск на Україну, який здійснює з 2014 р. Росія, став викликом, але одночасно й можливістю для впровадження нової формули стратегічного партнерства між Польщею й Україною з його внеском у безпеку ЦСЄ та ширше – євроатлантичного регіону (Петрась та ін., 2021, с. 18).

Питання російсько-української війни активно порушували політичні сили під час президентської кампанії 2015 р. Так, кандидат у президенти від найбільшої опозиційної партії Польщі «Закон та справедливість» Анджей Дуда (Andrzej Duda) різко засуджував російську агресію (Савицький). «Мені здається, – говорив політик, – що сучасна Росія немає нічого спільного з демократією. Це підтверджують щоденні порушення російської конституції. Така проблема є не тільки у внутрішній російській політиці, але й зовнішній. Це перша європейська держава, яка здійснила військове втручання у справи іншої незалежної європейської держави, захопивши частину її території» (Савицький). Анжей Дуда заявляв, що польській владі «варто подумати» про можливість відправлення своїх військових на Донбас (Росія не витримає). Ці слова розкритикував чинний президент Польщі Б. Коморовський, який висловив думку,

що реалізація таких ідей «більше би нашкодила, ніж допомогла Україні» (Росія не витримає).

Вибори Президента Польщі (2015), перемогу на яких здобув представник партії «Закон і справедливість» А. Дуда, та парламентські вибори (2015), де впевнено перемогла та ж опозиційна партія, здобувши 37,6 % голосів виборців (Проросійські сили), не змінили стратегічної зовнішньополітичної лінії Польщі щодо України. Як відзначали польські політичні оглядачі, обидва лідери парламентських перегонів – Ева Копач (Ewa Koracz) (прем'єр-міністр Польщі 2014–2015 рр.) і Беата Шидло (Beata Szydło) (прем'єр-міністр Польщі 2015–2017 рр.) – «не мали жодних симпатій до Москви» (Волович). Проте деякі з них вважали, що Б. Шидло налаштована більш критично щодо РФ, ніж Е. Копач, хоча, знову ж таки, обидві лідерки виступали за посилення санкцій Заходу щодо Росії після окупації Криму (Волович).

Антиросійська риторика польської політичної еліти тільки посилювалася. Так, особлива увага до України та гарантування безпеки Польщі, якій також загрожувала агресивна політика РФ, були серед головних пріоритетів польської зовнішньої політики на 2016 р., про що, зокрема, заявляв міністр закордонних справ РП Гжегож Схетина (Grzegorz Schetyna) (Президент Польщі: Росія має піти з Криму). Глава польського зовнішньополітичного відомства констатував, що основна увага приділятиметься складній ситуації у східному сусідстві Європейського Союзу (ЄС): «Анексією Криму і агресивними діями проти України Росія підірвала глобальний безпековий порядок», – констатував Г. Схетина (Президент Польщі: Росія має піти з Криму).

Анжей Дуда також зазначав, що цивілізований світ повинен вимагати повернення до таких геополітичних відносин, які були до анексії Криму. Він зауважив, що «приєднання» Криму до Росії відбулося з порушення норм міжнародного права і створено «дуже небезпечний прецедент», який НАТО «слід сприймати серйозно» (Президент Польщі: Росія має піти з Криму). Глава уряду Польщі Б. Шидло констатувала, що країни ЄС тільки спільними зусиллями можуть домогтися закінчення російсько-українського конфлікту (Шидло). «Безпечна, спокійна, суверенна Україна – це безпечна Європа», – заявляла прем'єр-міністр Польщі (Реакція).

Лідери ЄС 22 червня 2017 р. погодили рішення щодо продовження економічних санкцій проти РФ, запроваджених через збройну агресію проти України. Після саміту ЄС у Брюсселі (Бельгія) глава уряду Польщі Б. Шидло вкотре наголосила, що її країна виступає за продовження санкцій проти Росії, а «якщо це буде необхідно – то і за їх посилення» (Шидло не виключає). За її словами, Польща на саміті наголошувала, що санкції мають залишатися до виконання РФ Мінських домовленостей. «Ми також притримуємося думки, що потрібно подумати над наступним: якщо санкції не будуть ефективними, то їх потрібно буде посилити», – зазначала високопосадовець (Шидло не виключає).

Призначення у грудні 2017 р. нового прем'єр-міністра Польщі закономірно привело до кадрових змін в уряді: 9 січня 2018 р. змінено керівників дев'яти польських міністерств, зокрема у відставку відправлено міністра оборони Антонія Мадеревича (Antoni Macierewicz) та зовнішніх справ Вітольда Вашиковського (Witold Waszczykowski), якого, на думку українських медіа, українська влада «ще довго пам'ятатиме саме через його політику “спалювання мостів” у відносинах з Києвом» (Костіна). Від нового міністра закордонних справ Польщі Яцека Чапутовича

(Jacek Czaputowicz) українська влада чекала збереження антиросійської політики Польщі та тіснішого розвитку українсько-польських відносин. Підстави для подібних очікувань були. Так, до прикладу, у лютому 2015 р. в інтерв'ю журналу «Kontakt» один із лідерів партії «Закон і справедливість» стверджував: «Ми абсолютно не повинні визнавати анексію Криму чи відчуження Донбасу. Суверенітет є інституцією міжнародного права, відмова від цієї засади означала б повернення права сили. Право України на територіальну цілісність домінує над правом народів на самовизначення. Якщо якась частина держави хоче відокремитися, вона мусить отримати на це згоду уряду» (Костіна).

Польща активно почала лобіювати ідею введення на де-факто окуповану РФ українську територію міжнародного миротворчого контингенту. Зокрема, 18 травня 2018 р. Президент Польщі А. Дуда на засіданні Ради Безпеки ООН заявив, що незаконна анексія й окупація Криму та сепаратисти на Донбасі, яких підтримують «треті країни», стали великим викликом не тільки для України, а й для стабільності всієї Європи. «Польща підтримує ідею направлення Організацією об'єднаних націй операції підтримання миру на сході України, – зазначав Президент Польщі. – Мандат такої операції не повинен обмежуватися захистом спеціальної місії спостереження ОБСЄ, але має охоплювати весь конфліктний регіон, включаючи весь українсько-російський кордон, визнаний міжнародним співтовариством» (Президент Польщі підтримав ідею миротворчої місії).

Президентські вибори в Україні 2019 р. змінили вертикаль влади в нашій державі, проте не вплинули на її зовнішньополітичний антиросійський курс. У заяві польського МЗС із цього приводу констатовано, що Польща вірить у незмінність зовнішньополітичних пріоритетів України. «Ми сподіваємося, що вибори приведуть до створення стабільної більшості у Верховній Раді та створення нового уряду, який разом з президентом Володимиром Зеленським прискорить процес необхідних реформ і продовжить курс на зміцнення відносин України з ЄС і НАТО», – сказано в заяві. У МЗС наголосили, що Польща продовжуватиме підтримувати європейські й євроатлантичні прагнення України та її модернізацію, а також незалежність, суверенітет і територіальну цілісність на тлі агресивних дій Росії (У Польщі сподіваються).

Очільник польського МЗС Я. Чапутович в інтерв'ю виданню «Rzeczpospolita» (2019) стверджував також про безперспективність розвитку російсько-польських відносин, адже «Росія не змінила свою політику щодо України, щодо демократичної опозиції або щодо угоди про РСМД». Він також зауважив, що Москва все ще порушує міжнародне право та не виконує Мінські домовленості. «На жаль, у наших відносинах немає прориву», – резюмував глава польської дипломатії (Глава МЗС Польщі). Водночас політична еліта Польщі була стурбована тим фактом, що деякі країни ЄС «стають все більш дружніми» до Росії. Про це, зокрема, заявляв заступник міністра закордонних справ Польщі Марцін Пшидач (Marcin Przydacz) в інтерв'ю «Reuters», після того як у РФ затримали понад 1 000 осіб під час протестів із вимогою вільних виборів. «Схоже, що деякі європейські лідери не усвідомлюють, що їх діяльність сприймається як спроба розморозити відносини, і якщо це так, то їх політика вводить в оману», – констатував дипломат (Польща застерігає).

«У шості роковини анексування Криму Росією, що передувало збройній агресії на сході України, Польща незмінно засуджує незаконну окупацію Автономної Республіки Крим та міста Севастополь. Ми послідовно підтримуємо територіальну

цілісність та суверенітет України, відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 27 березня 2014 року. Наголошуємо на тривалому зобов'язанні не визнавати – зараз і в майбутньому – незаконну анексію Криму», – констатовано в заяві Міністерства закордонних справ Польщі (2020). У документі стверджено, що незаконна анексія Криму, здійснена РФ, – це серйозний виклик для міжнародної безпеки та правового порядку, який гарантує територіальну цілісність і суверенітет усіх держав (Заява МЗС Польщі).

Задля посилення національної безпеки Польщі 12 травня 2020 р. А. Дуда підписав нову стратегію національної безпеки країни, де головним стратегічним партнером залишалися США, а головною загрозою була визначена «неоімперіальна політика влади Російської Федерації» (Сердюк). У Польщі заявляли, що Росія «інтенсивно розширює військовий наступальний потенціал» (зокрема й на західному стратегічному напрямку), а також проводить масштабні військові навчання, що ґрунтуються на сценаріях, які передбачають конфлікт із країнами НАТО, швидке перекидання великих військових бригад і навіть застосування ядерної зброї (Сердюк).

Антиросійська риторика домінувала також у резолюції, яку 21 квітня 2021 р. ухвалила Комісія у закордонних справах і ЄС Сенату Польщі. У документі зазначено, що Росія зосереджує війська біля кордонів України, а також наголошено на зростанні мілітаризації окупованого Росією Криму, підвищеній активності російського флоту в Чорному морі, де «всупереч міжнародному праву оголошено блокаду Керченської протоки» (Сенат Польщі ухвалив резолюцію, 2021). Комісія заявляла, що подальші спроби ескалації Росією напруження треба інтерпретувати як «продовження стратегії дестабілізації Європи». У резолюції акцентовано, що збройний конфлікт уже призвів до понад 13 тис. жертв серед військових і цивільних. «Комісія висловлює глибоку повагу героїчному українському народові, який захищає свою незалежність. Комісія підтверджує глибоке переконання, що український народ має право на самовираження, зокрема вибір своєї стратегічної орієнтації і своїх союзів», – наголошено в документі (Сенат Польщі ухвалив резолюцію, 2022).

Польсько-українському діалогу сприяли інтенсивні контакти представників центральних органів влади. Активним у питанні російсько-української війни було оточчя Президента Польщі. Зокрема, постійні консультації між собою проводили секретар Ради національної безпеки та оборони України Олексій Данілов і голова Бюро нацбезпеки Польщі Павел Солох (Paweł Soloch). Регулярно спілкувалися між собою радники з міжнародних питань президентів України й Польщі – Ігор Жовква та Кшиштоф Щерський (Krzysztof Szczerski) (Банахевич).

Віцемаршалок Сейму від провладної партії «Закон і справедливість» Малгожата Госевська (Małgorzata Gosiewska) у квітні 2021 р. закінчила майже тижневе турне Україною, відвідавши найгарячіші точки на лінії зіткнення. «Її меседжі після цього візиту не викликають двозначностей: Україна потребує підтримки, і Польща її надасть», – писала польська преса (Банахевич). 3 травня 2021 р. Президент України Володимир Зеленський під час робочого візиту до РП взяв участь в урочистостях із нагоди 230-ї річниці Конституції, що стало ще одним інформаційним приводом для клеймування польським політикумом збройної агресії РФ проти України (У Польщі).

Потужним кроком РП у сфері підтримки України під час російсько-української війни стала її участь у саміті Кримської платформи, який розпочав роботу

23 серпня 2021 р. Президент Польщі заявив, що Польща не визнає незаконної окупації Кримського півострова РФ (Дуда на Кримській платформі). «Я стою тут сьогодні перед вами, щоб чітко сказати нашим українським братам: поляки вас розуміють. Вашу ситуацію, ваші почуття, ваші страждання. Ви можете розраховувати на нашу підтримку», – зазначав А. Дуда (Дуда на Кримській платформі). Він також зазначив, що його країна є і буде активним учасником Кримської платформи. «Крим – це Україна, ще не вмерла Україна», – завершив промову він (Дуда на Кримській платформі).

На тлі російсько-білоруських військових навчань «Союзна рішучість-2022» поблизу кордонів України польсько-українські контакти значно інтенсифікувалися, що сприяло появі низки офіційних документів, у яких засуджувалася російська агресивна зовнішня політика (Климковецький). Так, за результатами телефонної розмови віцеспікера Парламенту України Олени Кондратюк із віцемаршалом Сейму Польщі Ришардом Терлецьким (Ryszard Terlecki), що відбулася 25 січня 2022 р., 27 січня Сейм ухвалив резолюцію, якою засудив агресивні дії Росії та попросив уряди країн ЄС і НАТО надати всебічну підтримку Україні на тлі російської агресії (Коновал). «Звертаємося до урядів країн НАТО та Європейського Союзу з проханням надати всебічну підтримку Україні, яка опинилася перед обличчям війни, і тверду відповідь держав-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору на агресію Російської Федерації», – наголошено в документі (Коновал).

Також Сейм виступив проти запуску газопроводу «Північний потік-2», який, на думку парламентарів, «розриває європейську єдність перед обличчям агресивних дій Російської Федерації» (Коновал). У Сеймі наголосили, що Україна суверенна, вільна і демократична держава. «Цілісність її території, недоторканність її кордонів і право на самовизначення українського народу жодним чином не повинні порушуватися. Українське суспільство має право вирішувати своє майбутнє. Шлях України до членства в Європейському Союзі і НАТО має залишатися відкритим, і її право на вступ є безперечним», – наголошено в резолюції (Коновал).

На пресконференції 31 січня 2022 р. голова Бюро нацбезпеки Польщі Павел Солох заявив про готовність надати Україні оборонне озброєння на тлі зростання загрози наступу з боку Росії. Зокрема, йшлося про десятки тисяч боєприпасів та озброєння для протиповітряної оборони. Зазначено також, що Польща готова надати Україні гуманітарну допомогу, зокрема засоби, необхідні для евакуації населення й охорони здоров'я (Климковецький).

Напередодні візиту до Києва 1 лютого 2022 р. Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький (Mateusz Morawiecki) запропонував «сформувати широку європейську коаліцію в протидію російській агресії» (Матеуш Моравецький). В інтерв'ю агенції РАР (Polska Agencja Telegraficzna) високопосадовець зауважив, що «у світлі загрози для суверенітету України потрібними є не лише дипломатичні жести, але й реальна допомога» і Польща «готова її надати нашому сусідові» (Матеуш Моравецький). Під час брифінгу з українським Прем'єр-міністром Денисом Шмигалем, Матеуш Моравецький констатував, що у Варшаві готуються до «найгіршого варіанту розвитку подій» (Матеуш Моравецький). «Польща готується, і в найгіршому варіанті, але я сподіваюся, що такого не станеться, ми готові приймати українських поранених та евакуювати частину громадян», – заявив голова польського уряду. Він додав, що

суверенна й демократична Україна – в інтересах усієї Європи. Саме тому Польща готова надавати сусідній країні допомогу в газовій сфері, обороні, стабілізації економіки та гуманітарній сфері (Польща готова прийняти).

Верхня палата польського парламенту (Сенат) 4 лютого 2022 р. ухвалила резолюцію на підтримку України. Як зазначено в документі, вільна Україна – один із гарантів безпеки Польщі. «Сьогодні Україна зіткнулася зі смертельною небезпекою – загрози чергового вторгнення. Відтак дуже важливо, щоб польська влада надійно підтримувала нашого сусіда, адже немає безпечної Польщі без незалежної України», – наголошено в резолюції (Сенат Польщі ухвалив резолюцію). Як зазначено, Сенат підтримує надання Україні політичної та фінансової допомоги, постачання зброї, а також участь військових країн-членів НАТО у навчанні українських військових. Акцентовано, що всі дії, спрямовані проти агресора (РФ), мають величезний вплив на моральний дух українського народу (Сенат Польщі ухвалив резолюцію, 2022).

Згодом, 10 лютого 2022 р., у Верховній Раді України відбулася зустріч із головою Комітету закордонних справ та ЄС Сенату Польщі Богданом Кліхом (Bogdan Klich). Він зауважив, що ухвалення польським Сеймом резолюції 4 лютого свідчить про безумовну підтримку України з боку Польщі: «Резолюція підтримана усіма силами одноставно. Ми розцінюємо ситуацію навколо України як ключову для нашої безпеки» (У Верховній Раді України).

Голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС Іванна Климпуш-Цинцадзе зазначила, що Україна потребує підтримки польських колег у тому, щоб разом працювати над збереженням європейської єдності у протистоянні Росії: «Для нас іноді значно важче достукатися до скептично налаштованих країн у Європейському Союзі чи Північноатлантичному альянсі, ніж якби ви це робили через свої канали. Тому ми радо підтримаємо ініціативи Парламенту Польщі, спрямовані на те, щоби переконати тих, хто неохоче чи скептично ставиться до стримування Росії», – констатувала народний депутат (У Верховній Раді України).

Безпосередньо напередодні повномасштабного російського вторгнення в Україну, 23 лютого 2022 р., нижня палата польського парламенту (Сейм) прийняла резолюцію щодо засудження агресії Росії в Україні (документ прийнято одноголосно шляхом акламації – оплесками польських законодавців стоячи) (Сейм Польщі ухвалив резолюцію). «Рішення Російської Федерації визнати незалежність двох територій, що є невід’ємними частинами України, відкрито порушує прийняті міжнародним співтовариством норми й означає відкидання російською стороною усіх шляхів порозуміння у відповідності до міжнародного права», – стверджено в резолюції (Сейм Польщі ухвалив резолюцію).

Наголошено, що постанова Владіміра Путіна (Владимир Путин) порушує фундаментальні принципи міжнародного права, тому не може бути визнаною будь-якою іншою державою. «Україна – незалежна, суверенна і демократична держава. Визнання Росією конституцій самопроголошених так званих Луганської та Донецької республік фактично означає намір захопити територію України, тому це дії суто військового характеру», – стверджено в документі (Сейм Польщі засудив агресію).

Варто зацентувати, що в Польщі впродовж 2014–2021 рр. помітна діяльність окремих (нечисельних) проросійських політичних сил. «Відверто проросійських ор-

ганізацій і ЗМІ в Польщі мало, вони нечисленні, однак [їх] все частіше можна побачити в публічному просторі. Йдеться про те, що Росія “підгодує” ці організації. І саме вони працюють, щоб витягти із забуття стару [польсько-українську – *Авт.*] ворожнечу», – зазначав головний редактор мультимедійного порталу українців Польщі PROstir.pl. Ігор Ісаєв (За прізвищами).

Зокрема, на початку 2015 р. у Польщі була створена перша відверто проросійська партія «Зміна» («Zmiana») (на її відкриття засновники навіть хотіли запросити діячів псевдореспублік Л/ДНР, проте польські спецслужби заборонили їм в'їзд до країни (За прізвищами). Згодом, у 2016 р., Агентство внутрішньої безпеки Польщі заарештувало лідера партії Матеуша Піскорського (Mateusz Piskorski), який виправдовував окупацію Криму, а у 2013–2016 рр. «брав участь в діях російської розвідки, спрямованих проти Польщі, проводячи зустрічі з особами, контактними з російською розвідкою, виконуючи завдання, пов'язані з пропагандою інтересів Росії і маніпулюючи польською громадською думкою, отримуючи за цю діяльність фінансову винагороду» (Спецслужби Польщі). Політик також часто їздив на окуповану територію Донбасу, був «спостерігачем» на псевдовиборах 2014 р. у Криму, а також на окупованих територіях Луганської та Донецької обл. (У Польщі заарештували).

Ще одна проросійська політична партія Польщі – «Конгрес нових правих», один з ініціаторів створення якої – євродепутат Януш Корвін-Мікке (Janusz Korwin-Mikke) – відвідував окупований РФ Крим, а також підтримував проросійських сепаратистів (За прізвищами). Антиукраїнські висловлювання часто лунали від представників панк-партії «Кукіз' 15» («Kukiz' 15»), націоналістичних організацій, зокрема «Табору великої Польщі» («Obóz Wielkiej Polski»), які, до речі, взяли відповідальність за знищення частини українських пам'яток у Польщі, організації «У Росію без візи» («Do Rosji bez wizu») та ін. (За прізвищами).

Нерідко польські симпатичні В. Путіна з'являлися на польському телебаченні, а їхні статті публікували на сторінках періодичної преси. Проросійські й антиукраїнські гасла можна знайти в польськомовній мережі Internet. Із цього приводу головний редактор польського порталу Eastbook.eu Кшиштоф Нечипор (Krzysztof Nieczypor) зауважував: «Коментарі, що зараз публікуються в польському Інтернеті – більш складні, мають мериторичний характер, використовують посилення на псевдоаналітичні тексти і мають на меті переконати користувачів у правдивості слів тих, хто на боці Путіна. В польському Інтернеті для цього часто використовується ідеологія Александра Дугіна чи ідея панславізму на противагу Заходу. Такий пропутінський наратив створюють якраз так звані польські “аналітики і експерти”. Це маргінальне явище, натомість, настільки галасливе, ефективне та професійне, що дуже помітне в мережі. Це кільканадцять людей в маленьких групах, які не мають жодного політичного значення, але роблять галас в Інтернеті. Їхнє завдання – вбивати клин у польсько-українське порозуміння, наголошуючи на певних історичних проблемах...» (Антиукраїнська пропаганда).

Загалом, антиукраїнські висловлювання польських політичних еліт гостро засуджує суспільство і влада, вони призводять до гучних політичних скандалів. Для прикладу, 21 липня 2021 р. радник лідера партії «Польща – 2050» («Polska 2050»), експосол РП у РФ Катаржина Пелчинська-Наленч (Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz) заявила, що одного дня доведеться «закрити очі на окупацію Криму», щоб росіяни «відчули

своє європейське коріння» (У польській партії). На запитання кореспондента: «Чи можна полюбити Росію з Кримом і Донбасом?», вона відповіла, що із Кримом «такий варіант ймовірний» (У польській партії). «Будьмо реалістами, нам не сподобається Росія з Донбасом, але, можливо, колись із Кримом не буде виходу... Навіть у дуже демократичній Росії з дуже демократичною владою я не бачу повернення Криму», – зазначила дипломат (У польській партії). Після набуття розголосу, партія «Польща – 2050» була змушена визнати, що «висловлювання Катажини Пелчинської-Наленч було неправильно витлумачено інтерв'юером...» (Неправильно виклали).

Отже, з часу російської збройної агресії проти України 2014 р. більшість польського політикуму незалежно від політичного табору різко засудили РФ за окупацію українського Кримського півострова та підтримку незаконних військових формувань у східних областях України. Впродовж 2014–2022 рр. побачили світ численні резолюції вищого законодавчого органу Польщі, заяви польських дипломатів тощо, у яких відзначено «кричущі порушення міжнародного права» країною-агресором, що призвело до «загрози стабільності та безпеці в Європі». Оцінюючи події в Україні крізь призму власної національної безпеки, польська владна еліта не бачила перспектив налагодження добросусідських відносин із РФ та всіляко підтримувала ініціативи України, спрямовані на ослаблення країни-агресора.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Антиукраїнська пропаганда в польському Інтернеті: чи багато галасу даремно? (2015). <http://archiwum.polradio.pl/5/198/Artykul/196198>

Банахевич, Ю. *Польща – у грі. На українському напрямі, проти Росії.* (2023). <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3235284-polsa-u-gri-na-ukrainskomu-naprami-proti-rosii.html>

Волович, О. (2015). *Українсько-польські відносини: «...без вільної України не буде і вільної Польщі».* https://bintel.org.ua/nash_archiv/archiv-regioni/archiv-yevropa/archiv-polshha/pol_vybir/

Глава МЗС Польщі спрогнозував можливість прориву у відносинах з РФ. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/08/19/7099817/>

Дуда на Кримській платформі зробив сильну заяву. (2021). <https://www.slovoidilo.ua/2021/08/23/novyna/polityka/duda-krumskij-platformi-zrobuv-sylnu-zayavu>

За прізвищами. Хто роздуває в Польщі антиукраїнську істерію. (2017). <https://www.volynnews.com/news/policy/za-prizvyshchamy-khto-rozduvaye-v-polshchi-antyu-krayinsku-isteriiu/>

Заява МЗС Польщі у шосту річницю анексії Криму Росією. (2020). <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/2475221>

Климковецький, М. (2020). *Польща готова передати Україні оборонну зброю на тлі російської агресії.* <https://hromadske.ua/posts/polsha-gotova-peredati-ukrayini-oboronnu-zbroyu-na-tli-rosijskoyi-agresiyi>

Комаровський заявив, що надалі підтримуватиме Україну. (2015). https://galinfo.com.ua/news/komarovskyu_zayavuv_shcho_nadali_pidtrymuvatyme_ukrainu_198527.html

Коновал, В. (2022). *Сейм Польщі ухвалив резолюцію, в якій засудив дії РФ і закликав підтримати Україну.* <https://pravdatutnews.com/politics/2022/01/27/12217-seym-polshchi-uhvalyv-rezolyuciyu-v-yakiy-zasudyv-diyi-rf-i>

Костіна, І. (2018). *Перезавантаження Польщі: що дасть Україні зміна ключових польських міністрів.* <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/01/10/7075846/>

Курносів, А. (2022). *Польський para bellum: підтримка України та національний інтерес Польщі*. <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-polshcha-zahroza-viyny-rosiya/31654842.html>

Матеуш Моравецький: «Якщо історії є що сказати, то вона говорить так: Володимира Путіна потрібно зупинити, поки не пізно». (2022). https://lb.ua/news/2022/02/01/504342_mateush_moravetskiy_yakshcho_istorii_ie.html

Неправильно виклали: однопартійці пояснили слова експосла Польщі про «російський» Крим. (2021). <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3285277-nepravilno-viklali-odnopartijci-poasnili-slova-eksposla-polsi-pro-rosijskij-krim.html>

Петрась, М., Балюк, В., Перепелиця, Г. (наук. ред.). (2021). *Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України. Погляд з Польщі та України. Аналітична доповідь*. Люблін; Київ, 18.

Польська опозиція закликає владу ініціювати виключення Росії із Ради Європи. (2014). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/19/7025179/>

Польща готова прийняти громадян України у разі вторгнення РФ – Моравецький. (2022). <https://tsn.ua/svit/polscha-gotova-priinyati-gromadyan-ukrayini-u-razi-vtorgnennya-rf-moravecki-1966672.html>

Польща допоможе українській армії», – Коморовський. <https://day.kyiv.ua/uk/news/061014-polshcha-dopomozhe-ukrayinskiy-armiyi-komorovskiy>

Польща застерігає країни ЄС від зближення з Росією. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/08/8/7099455/>

Польща має ініціювати дискусію про присутність НАТО в Україні – заступник голови ЄП. (2014). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/19/7025175/>

Польща підтримує продовження санкцій проти Росії через окупацію Криму. (2021). <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3209392-polsa-pidtrimue-prodovzenna-sankcij-proti-rosii-cerez-okupaciju-krimu.html>

Президент Польщі підтримав ідею миротворчої місії ООН на Донбасі. (2018). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/05/18/7081874/>

Президент Польщі: Росія має піти з Криму. (2016). <https://ua.krymr.com/a/news/27645716.html>

Проросійські сили не пройшли до польського Сейму – офіційні результати. (2015). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2015/10/27/7039951/>

Реакція Вишеградської четвірки на війну в Україні – огляд дій та заяв. (2022). <https://kanaldom.tv/uk/reakcija-vyshegradskoyi-chetvirky-na-vijnu-v-ukrayini-oglyad-dij-ta-zayav-video/>

Росія не витримає війни з НАТО – польський генерал. (2015). <https://www.unian.ua/politics/1035630-rosiya-ne-vitrimae-viyni-z-nato-polskiy-general.html>

Савицький, Ю. Новий президент Польщі Анджеї Дуда підтримує Україну. (2015). <https://www.radiosvoboda.org/a/27034786.html>

Сейм Польщі засудив агресію Росії в Україні. (2023). <https://www.ukrinform.ua/rubric-uaazom/3410206-cejm-polsi-zasudiv-agresiu-rosii-v-ukrayini.html>

Сейм Польщі ухвалив резолюцію з засудженням агресії РФ проти України. (2022). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/02/23/7134494/>

Сенат Польщі ухвалив резолюцію на підтримку України. (2021). <https://armyinform.com.ua/2021/04/21/senat-polshhi-uhvalyv-rezolyucziyu-na-pidtrymku-ukrayiny/>

Сенат Польщі ухвалив резолюцію на підтримку України. (2022). <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3397772-senat-polsi-uhvaliv-rezolu-ciu-na-pidtrimku-ukraini.html>

Сердюк, В. (2020). *Оборонна стратегія Польщі 2020: «За» розширення НАТО та ЄС, головна загроза – РФ*. <http://civildiplomat.com/publications/oboronna-strategiya-polshhi-2020-za-rozshirennya-nato-ta-yes-golovna-zagroza-rf>

Спецслужби Польщі: Партію Зміна створили за кошт росіян. (2016). <http://archiwum.polradio.pl/5/38/Artykul/254282>

У Верховній Раді України відбулася зустріч із головою Комітету закордонних справ та Європейського Союзу Сенату Польщі. (2022). *Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України*. https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/219305.html

У польській партії, представленій в Сенаті та Сеймі, принесли «закриття очей» на окупацію Криму. (2021). <https://espreso.tv/u-polskiy-partii-predstavleniy-v-senati-ta-seymi-pripustili-zakrittya-ochey-na-okupatsiyu-krimu>

У Польщі заарештували проросійського політика, який виправдовував анексію Криму. (2016). https://lb.ua/world/2016/05/18/335480_polshe_arestovali_prorossiyskogo.html

У Польщі Президент взяв участь в урочистостях з нагоди 230-ї річниці Конституції 3 травня. (2021). <https://www.president.gov.ua/news/u-polshi-prezident-vzyav-uchast-v-urochistostyah-z-nagodi-23-68245>

У Польщі сподіваються, що новий уряд України продовжить курс в ЄС і НАТО. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/07/23/7098781/>

Хилько, О. (2012). Нова зовнішня політика Польщі: виклик чи шанс для України? *Зовнішні справи*, 4, 1–5.

Шидло: «ЄС вирішить конфлікт України і РФ». (2016). https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1964774-sidlo-es-virisit-konflikt-ukraini-i-rf.html

Шидло не виключає посилення санкцій проти Росії. (2017). <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2253483-sidlo-ne-viklucae-posilenna-sankcij-proti-rosii.html>

Яковлева, І. (2013). Генеза формування концептуальних засад східного напрямку зовнішньої політики Республіки Польща, *Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць*, 48, 282–289.

REFERENCES

Antyukrainska propahanda v polskomu Interneti: chy bahato halasu daremno? (2015). <http://archiwum.polradio.pl/5/198/Artykul/196198> (in Ukrainian).

Banakhevych, Yu. (2023). *Polshcha – u hri. Na ukrainskomu napriami, proty Rosii*, <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3235284-polsa-u-gri-na-ukrainskomu-napriami-proti-rosii.html> (in Ukrainian).

Volovych, O. (2015). *Ukrainsko-polski vidnosyny: «...bez vilnoi Ukrainy ne bude i vilnoi Polshchi»*. https://bintel.org.ua/nash_archiv/archiv-regioni/archiv-yevropa/archiv-polshha/pol_vybir/ (in Ukrainian).

Hlava MZS Polshchi sprohnozuvav mozhlyvist proryvu u vidnosynakh z RF. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/08/19/7099817/> (in Ukrainian).

Duda na Krymskii platformi zrobyv sylnu zaiavu. (2021). <https://www.slovoidilo.ua/2021/08/23/novyna/polityka/duda-krymskij-platformi-zrobyv-sylnu-zayavu> (in Ukrainian).

Za prizvyshchamy. Khto rozduvaie v Polshchi antyukrainsku isteriiu. (2017). <https://www.volynnews.com/news/policy/za-prizvyshchamy-khto-rozduvaye-v-polshchi-antuyukrayinsku-isteriiu/> (in Ukrainian).

Zaiava MZS Polshchi u shostu richnytsiu aneksii Krymu Rosiieiu. (2020). <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/2475221> (in Ukrainian).

Klymkovetskyi, M. (2020). *Polshcha hotova peredaty Ukraini oboronnu zbroiu na tli rosiiskoi ahresii.* <https://hromadske.ua/posts/polsha-gotova-peredati-ukrayini-oboronnu-zbroyu-na-tli-rosijskoyi-agresiyi> (in Ukrainian).

Komarovskyi zaiavyv, shcho nadali pidtrymuvatyme Ukrainu. (2015). https://galinfo.com.ua/news/komarovskyi_zayavyv_shcho_nadali_pidtrymuvatyme_ukrainu_198527.html (in Ukrainian).

Konoval, V. (2022). *Seim Polshchi ukhvalyv rezoliutsiiu, v yakii zasudyv dii RF i zaklykav pidtrymaty Ukrainu.* <https://pravdatutnews.com/politics/2022/01/27/12217-seym-polshchi-uhvalyv-rezolyuciyu-v-yakii-zasudyv-diyi-rf-i> (in Ukrainian).

Kostina, I. (2018). *Perezavantazhennia Polshchi: shcho dast Ukraini zmina kliuchovykh polskykh ministriv.* <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/01/10/7075846/> (in Ukrainian).

Kurnosov, A. (2022). *Polskyi para bellum: pidtrymka Ukrainy ta natsionalnyi interes Polshchi.* <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-polshcha-zahroza-viyny-rosiya/31654842.html> (in Ukrainian).

Mateush Moravetskyi: *«Iakshcho istorii ye shcho skazaty, to vona hovoryt tak: Volodymyra Putina potribno zupynyty, poky ne pizno».* (2022). https://lb.ua/news/2022/02/01/504342_mateush_moravetskiy_yakshcho_istorii_ie.html (in Ukrainian).

Neppravylno vyklaly: odnopartiitsi poiasnyly slova eksposla Polshchi pro «rosiiskiy» Krym. (2021). <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3285277-neppravilno-vyklali-odnopartiitsi-poiasnyli-slova-eksposla-polsi-pro-rosijskij-krim.html> (in Ukrainian).

Pietras, M., Baliuk, V., & Perepelytsia, H. (Eds.). (2021). *Stan ta perspektyvy stratehichnogo partnerstva Polshchi ta Ukrainy. Pohliad z Polshchi ta Ukrainy. Analitychna dopovid.* Liublin; Kyiv, 18 (in Ukrainian).

Polska opozytisia zaklykaie vladu initsiiuvaty vykliuchennia Rosii iz Rady Yevropy. (2014). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/19/7025179/> (in Ukrainian).

Polshcha hotova pryiniaty hromadian Ukrainy u razi vtornnennia RF – Moravetskyi. (2022). <https://tsn.ua/svit/polscha-gotova-priynyati-gromadyan-ukrayini-u-razi-vtorgnennya-rf-moraveckiy-1966672.html> (in Ukrainian).

Polshcha dopomozhe ukrainskii armii», – Komorovskyi. <https://day.kyiv.ua/uk/news/061014-polshcha-dopomozhe-ukrayinskiy-armiyi-komorovskiy> (in Ukrainian).

Polshcha zasterihaie krainy YeS vid zblyzhennia z Rosiieiu. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/08/8/7099455/> (in Ukrainian).

Polshcha maie initsiiuvaty diskusiiu pro prysutnist NATO v Ukraini – zastupnyk holovy YeP. (2014). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/19/7025175/> (in Ukrainian).

Polshcha pidtrymaie prodovzhennia sanktsii proty Rosii cherez okupatsiiu Krymu. (2021). <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3209392-polsa-pidtrimue-prodovzenna-sankcij-proti-rosii-cerez-okupaciu-krimu.html> (in Ukrainian).

Prezydent Polshchi pidtrymav ideiu myrotvorchoi misii OON na Donbasi. (2018). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/05/18/7081874/> (in Ukrainian).

Prezydent Polshchi: Rosiia maie pity z Krymu. (2016). <https://ua.krymr.com/a/news/27645716.html> (in Ukrainian).

Prorosiiski syly ne proishly do polskoho Ceimu – ofitsiini rezultaty. (2015). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2015/10/27/7039951/> (in Ukrainian).

Reaktsiia Vyshehradskoi chetvirky na viinu v Ukraini – ohliad dii ta zaiav. (2022). <https://kanalndom.tv/uk/reakcziya-vyshegradskoyi-chetvirky-na-vijnu-v-ukrayini-oglyad-dij-ta-zayav-video/> (in Ukrainian).

Rosiia ne vytrymaie viiny z NATO – polskiy heneral. (2015). <https://www.unian.ua/politics/1035630-rosiia-ne-vitrimae-viyni-z-nato-polskiy-general.html> (in Ukrainian).

Savytskyi, Yu. (2015). *Novyi prezident Polshchi Andzhei Duda pidtrymuie Ukrainu.* <https://www.radiosvoboda.org/a/27034786.html> (in Ukrainian).

Seim Polshchi zasudyv ahresiiu Rosii v Ukraini. (2023). <https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3410206-cejm-polsi-zasudiv-agresiu-rosii-v-ukraini.html> (in Ukrainian).

Seim Polshchi ukhvalyv rezoliutsiiu z zasudzhenniam ahresii RF proty Ukrainy. (2022). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/02/23/7134494/> (in Ukrainian).

Senat Polshchi ukhvalyv rezoliutsiiu na pidtrymku Ukrainy. (2021). <https://armyinform.com.ua/2021/04/21/senat-polshhi-uhvalyv-rezolyucziyu-na-pidtrymku-ukrayiny/> (in Ukrainian).

Senat Polshchi ukhvalyv rezoliutsiiu na pidtrymku Ukrainy. (2022). <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3397772-senat-polsi-uhvaliv-rezoluciu-na-pidtrimku-ukraini.html> (in Ukrainian).

Serdiuk, V. (2020). *Oboronna stratehiia Polshchi 2020: «Za» rozshyrennia NATO ta YeS, holovna zahroza – RF.* <http://civildiplomat.com/publications/oboronna-strategiya-polshhi-2020-za-rozshyrennya-nato-ta-yes-golovna-zagroza-rf> (in Ukrainian).

Spetssluzhby Polshchi: Partiiu Zmina stvoryly za kosht rosiian. (2016). <http://archiwum.polradio.pl/5/38/Artykul/254282> (in Ukrainian).

U Verkhovni Radi Ukrainy vidbulasia zustrich iz holovoiu Komitetu zakordonnykh sprav ta Yevropeiskoho Soiuzu Senatu Polshchi. (2022). *Informatsiine upravlinnia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy.* https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/219305.html (in Ukrainian).

U polskii partii, predstavenii v Senati ta Seimi, prypustyly «zakryttia ochei» na okupatsiiu Krymu. (2021). <https://espreso.tv/u-polskiy-partii-predstaveniy-v-senati-ta-seymi-pripustili-zakryttia-ochey-na-okupatsiyu-krimu> (in Ukrainian).

U Polshchi zareshтуvaly prorosiiskoho polityka, yakyi vypravdovuvav aneksiiu Krymu. (2016). https://lb.ua/world/2016/05/18/335480_polshe_arestovali_porossiyskogo.html (in Ukrainian).

U Polshchi Prezydent vziav uchast v urochystostiakh z nahody 230-yi richnytsi Konstytutsii 3 travnia. (2021). <https://www.president.gov.ua/news/u-polshi-prezident-vzyav-uchast-v-urochystostyah-z-nagodi-23-68245> (in Ukrainian).

U Polshchi spodivaiutsia, shcho novyi uriad Ukrainy prodovzhyt kurs v YeS i NATO. (2019). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/07/23/7098781/> (in Ukrainian).

Khylko, O. (2012). *Nova zovnishnia polityka Polshchi: vyklyk chy shans dlia Ukrainy? Zovnishnia spravy, 4, 1–5* (in Ukrainian).

Shydlo: «JeS vyrishyt konflikt Ukrainy i RF». (2016). https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1964774-sidlo-es-virisit-konflikt-ukraini-i-rf.html (in Ukrainian).

Shydlo ne vykliuchaie posylennia sanktsiiu proty Rosii. (2017). <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2253483-sidlo-ne-viklucae-posilenna-sankcij-proti-rosii.html> (in Ukrainian).

Yakovleva, I. (2013). Heneza formuvannia kontseptualnykh zasad skhidnoho napriamku zovnishnoi polityky Respubliki Polshcha, *Aktualni problemy polityky: zb. nauk. prats*, 48, 282–289 (in Ukrainian).

Ihor SOLIAR

*Doctor of Historical Sciences (Dr hab. in History), Professor
Head of the*

I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0439-6957>

e-mail: i.soliar@ukr.net

Oleh MURAVSKIY

*PhD (History), Senior Research Fellow
Academic secretary*

I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2776-5156>

e-mail: oleg-muravskiy@ukr.net

RUSSIAN-UKRAINIAN WAR IN THE VISION OF THE POLISH POLITICAL MILIEU (MARCH 2014 – FEBRUARY 2022)

The vision of the Russian-Ukrainian war by the Polish political milieu from the time of the occupation of the Crimean Peninsula by the aggressor country (2014) to the beginning of the full-scale invasion of Ukrainian lands (2022) is considered. It was noted that anti-Russian sentiment prevailed in Polish society during the period under study, which was reflected in the relevant statements of Polish politicians and documents of central authorities. It was emphasized that the Republic of Poland consistently supported Ukraine in its desire to return the territories occupied by the Russian Federation by armed or diplomatic means, tried to actualize the «Ukrainian issue» on the international arena. It was emphasized that the Republic of Poland consistently supported Ukraine in its desire to return the territories occupied by the Russian Federation by armed or diplomatic means, tried to actualize the «Ukrainian issue» on the international arena. It was established that the ruling elite of Poland, in the overwhelming majority, considered the illegal occupation of Crimea by the Russian Federation a serious challenge in the field of international security and legal order, which guaranteed the territorial integrity and sovereignty of all states.

It is noted that the political elite of Poland criticized Russia for violating the security environment of Europe, open contempt for international law, and also called on the establishment of the aggressor country to respect the sovereignty of other states. In the social and political opinion of Poland, the dominance of the idea of strengthening Ukraine's relations with the European Union and the North Atlantic Alliance, the promotion of the thesis of the need to introduce tough economic sanctions against Russia can be traced. Sharp criticism of the neo-imperial policy of the Russian Federation

by the Polish authorities, in particular the occupation of the Crimean Peninsula and the stimulation of separatism in the eastern regions of Ukraine, was observed. It was concluded that during 2014–2022, numerous resolutions of the highest legislative body of Poland, statements of Polish diplomats, etc. were published, which noted «flagrant violation of international law» by the aggressor country, which led to «a threat to stability and security in Europe».

Keywords: Poland, Ukraine, political elite, occupation, Russian Federation, Crimean Peninsula, diplomacy, political parties.